

LÄRARVARDAG

Matnyttiga tips som underlättar ditt jobb och ger inspiration i vardagen.

Kom ut på jobbet...

Text **Ida Måwe**

Illustration **Janette Bornmarker**

DET HAR GÅTT NÅGRA ÅR och aldrig blivit tillfälle. Kollegorna antar att du är hetero, som alla andra. I själva verket har det aldrig blivit läge att komma ut. När och hur ska man ta steget?

Kan du prata om din respektive på fikarasten och berätta om semestern för kollegorna? Det som känns självklart för heterosexuella är inte alltid lika enkelt för homo- och bisexuella. Heteronormen är ofta stark och oreflekterad på arbets-

platsen. Den återkommer hela tiden i det vardagliga snacket och skämtandet. När kollegan skojar om en snygg karl så bygger det på ett socialt samförstånd om att båda är intresserade av det motsatta könet. Ju längre man spelar med, desto svårare blir det att bryta mönstret.

– Har du varit på en arbetsplats i 20 år och inte sagt något så har du byggt upp höga murar. Kollegorna tror att du är på ett visst sätt, och kommer kanske att

tycka att du fört dem bakom ljuset, säger Hans Robertsson, arbetslivsforskare och psykolog.

Tidigare undersökningar visar att ungefär hälften av alla homo- och bisexuella döljer sin läggning på jobbet. Många upplever att arbetsplatsen är det allra svåraste stället att vara öppen på. Det kan bero på rädsla för att bli illa behandlad av både chef och arbetskompisar.

Enligt Hans Robertsson finns det ett

samband mellan ohälsa och att leva i garderoben. Han har själv gjort en studie där han intervjuat äldre homosexuella män, mellan 65 och 89 år.

– Det är de som har varit öppna som klarat sig bäst och mått bäst, säger han.

GENERELLT SETT MÅR alltså homo- och bisexuella som berättar för sin omgivning bättre. Men hur gör man då, när är det tillfälle? Maria Karlsson är en av initiativtagarna till Lärarförbundets hbt-nätverk, som funnits sedan 2009. Nätverket är till för lärarna själva och handlar om att utbyta erfarenheter.

– Ett tips är att ta kontakt med oss i hbt-nätverket.

Det kan vara ett bra första steg för att byta tankar med andra som varit eller är i liknande situation. I nätverket pratar vi just om sådana här frågor om öppenhet på arbetsplatsen, säger hon.

Att komma ut är en väldigt individuell process som det är svårt att ge enkla råd om. Mycket handlar om hur ens arbetsituation ser ut, kollegornas inställning och hur öppen skolan är för olikheter.

Maria Karlsson menar att hbt-nätverket är ett bra sätt för Lärarförbundet att få information om hur facket kan stödja medlemmarna i dessa frågor.

– Vi vet att det finns hbt-personer därute som är utsatta för diskriminering, men det finns också de som har det jät-tebra. När man ska komma ut så är problemet att man inte vet vad som väntar.

Att göra arbetsplatsen välkomnande för alla är egentligen en fråga för ledningen. Varje skola ska enligt lag utarbeta en plan mot diskriminering och kränkningar, en så kallad likabehandlingsplan.

Arbetslivsforskaren Hans Robertsson menar att det kan finnas en poäng med att börja prata om sin situation med chefen/rektorn.

– Om man känner sig osäker på hur informationen ska mottas, kan det vara bra att ha stöd från den närmaste chefen.

Han menar att det ger rektorn möjlighet att markera att skolan är en plats där diskriminering inte hör hemma.

– Vore jag chef skulle jag anordna en utbildningsdag där arbetsplatsens värdegrund diskuteras, och se till att det finns en öppning att tala om normen och det som avviker. Vid en sådan utbildning kanske det även känns naturligt för medarbetare att komma ut, säger Hans Robertsson.

JOAKIM GRÄNS är lärare i idrott och hälsa vid Kungsholmens grundskola i Stockholm. Han har jobbat i skolan sedan 90-talet och tycker att attityderna har förändrats genom åren.

– När jag var yngre tänkte jag mer på det här med att jag var gay och vad eleverna skulle säga. Då var det mer ovanligt. I dag är samhället öppnare och det finns en mer tolerant syn på hbtq-personer.

Han menar att samhällsklimatet även präglar idrotten, där fler kända profiler kommit ut genom åren. Själv är Joakim Gräns alltid öppen på jobbet. Han gör ingen stor grej av det.

– Frågar någon om vad jag gjort i helgen så berättar jag det. Jag är ärlig och konstlar inte till det.

Enligt honom ser och vet eleverna mycket mer än vad lärarna tror. De kan också hitta information om det mesta på internet.

– Ibland har jag fått nyfikna frågor. En elev undrade vad min man hette och om vi hade barn. När jag sade att vi inte hade det svarade hon att jag skulle bli en väldigt bra pappa, säger Joakim Gräns.

Han har aldrig mött några negativa kommentarer angående sin sexuella läggning, varken från elever, kollegor eller föräldrar.

– En anledning är kanske att jag bara jobbat i Stockholm där taket möjligen är

högre än på mindre orter. Samtidigt har jag ju ingen aning om vad som sägs bakom min rygg.

För lärare i idrott och hälsa finns laddade situationer, som exempelvis att gå in i elevernas omklädningsrum. Hur tänker du kring det?

– Som man och idrottslärare så måste man vara försiktig i alla sådana situationer. Jag har inte upplevt att det är anorlunda för att jag är gay.

Joakim Gräns känner till få andra lärare i idrott och hälsa som är hbtq-personer. Ibland är det ensamt.

– Som tur är det gaytätt i övrigt i lärarkåren. Jag tycker det är viktigt med mångfalden. Vi är olika och kan tillföra undervisningen olika saker. •

mivida@lararforbundet.se

Det här har skolan att vinna på mångfald

- 1 Att arbeta för en bra psykosocial arbetsmiljö gör att alla trivs bättre, jobbar bättre och blir mindre sjuka.
- 2 En skola där olikheter tillåts blir även mer attraktiv för män, människor i skilda åldrar och personer med annan etnisk bakgrund än svensk.
- 3 Rekrytera de bästa, oavsett sexuell läggning eller identitet.
- 4 Blandad personal och mångfaldsarbete lockar även till sig familjer som värderar och känner sig trygga med att skolan har högt i tak, som exempelvis samkånade föräldrar.
- 5 Goodwill hos allmänheten.

LÄRARFÖRBUNDETS HBT-NÄTVERK

Lärarförbundets hbt-nätverk är ett forum för dig som är medlem i Lärarförbundet och definierar dig som hbt-person.

Avsikten med nätverket är att skapa mötesplatser med möjlighet till att diskutera och byta erfarenheter med andra i samma situation.

För mer information och kontakt: lararforbundet.se/hbt